

УДК 378:81

І. АДАМОВА, К. БАГРІЙ

Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

ТЕСТУВАННЯ ЯК ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА ДІАГНОСТИКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Статтю присвячено актуальним проблемам тестування як форми контролю та діагностики знань студентів економічних спеціальностей при організації та реалізації автоматизованої перевірки результатів.

Ключові слова: тестування, контроль, студент, діагностика, оцінювання, автоматизація, ефективність.

Постановка проблеми. В умовах приєднання України до Болонської декларації постійно вдосконалюється модульно-рейтингова система, в основі якої лежить тестовий контроль рівня підготовки студентів з метою отримання ними глибоких знань та вміння оперувати цими знаннями.

Тестування як форма контролю та діагностики знань студентів набуває все більшого розповсюдження в навчальному процесі та у сфері професійної педагогічної діяльності, оскільки має певні переваги над іншими формами контролю знань та умінь, зокрема можливість охоплення великого обсягу матеріалу. Однак тестування не повинно бути панацеєю, що варто застосовувати без будь-яких застережень, адже його недоліки можуть нівелювати переваги за відсутності аналізу доцільності використання тестування в кожній конкретній ситуації та прогнозування похибок, що можуть мати вплив на об'єктивність результатів індивідуального та групового оцінювання.

Аналіз останніх досліджень. Проблема застосування ефективного тестування у вищій школі вивчається вже понад сто років. Вагомий внесок у розвиток тестування як форми контролю та діагностики знань студентів унесли вчені В.В. Божкова, С.У. Гончаренко, І.М. Дичківській, С.М. Ілляшенко, А.І. Кузміньській, Е.А. Михалічев, С.І. Мединська, М.В. Савчин, Л.Ю. Сагер, О.М. Ханіна та ін.

Виділення не вирішених раніше частин проблеми. Однак, не знижуючи здобутки вітчизняних та зарубіжних науковців, слід зазначити, що в сучасних умовах професійної освіти України все більшого значення набуває можливість автоматизованої перевірки результатів тестування та об'єктивність оцінювання і реалізація диференційованого підходу при використанні тестових завдань з градацією рівня складності.

Формулювання мети. Метою статті є встановлення умов доцільності застосування тестування з автоматизованою перевіркою результатів, як основної форми контролю та діагностики знань студентів економічних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Переважна більшість науковців при розгляді поняття «тест» у більшості випадків мають на увазі вузьке значення цього терміна, а саме: тест – один з видів навчальних завдань, які використовуються для контролю й діагностики знань. Та слід зауважити, що його застосування не обмежується лише формою контролю, тестування використовується і як форма засвоєння визначених аспектів змісту навчання.

На наш погляд, під тестом слід розуміти сукупність завдань, зорієнтованих на визначення та вимірювання рівня засвоєння визначених частин навчання, при цьому завдання повинні надаватися послідовно з наростаючою складністю.

Як правило, тест являє собою стандартизований метод визначення рівня і структури підготовленості студентів. У такому тесті усі учасники отримують однакові завдання, в однакових умовах і з однаковими правилами оцінювання відповідей. Вважається, що такий метод дозволяє встановити відношення порядку між учасниками за

рівнем їх знань і на цій основі об'єктивно визначити місце в групі чи рейтинг кожного студента.

Серед головних переваг використання тестового контролю знань студентів можна виділити такі [1]:

- можливість застосування як засобу усіх видів контролю, а саме базового та початкового, поточного та тематичного, рубіжного та залікового, підсумкового та екзаменаційного, а також самоконтролю;

- можливість детальної перевірки рівня засвоєння кожного змістового модуля дисципліни;

- наявність чіткої однозначної відповіді, стандартне оцінювання на основі цінника;

- економія навчального часу при здійсненні поточного контролю знань та об'єктивність оцінювання результатів навчання;

- мінімізація емоційного впливу викладача на студента.

Крім цього, традиційно до переваг тестування відносяться [2]:

- індивідуальний характер контролю, можливість здійснення контролю за роботою кожного студента, його особистою навчальною діяльністю, а також можливість отримати результати успішності групи, що допоможе оцінити викладачеві ефективність методів та прийомів, які застосовуються на заняттях;

- можливість регулярного систематичного проведення тестового контролю на всіх етапах процесу навчання;

- можливість поєднання його з іншими традиційними формами педагогічного контролю;

- об'єктивність тестового контролю, що виключає суб'єктивні оціночні судження й висновки викладача;

- можливість проведення комп'ютеризованого у локальній мережі та паперового варіанта тестування;

- урахування індивідуальних особливостей студентів, що потребує застосування відповідно до цих особливостей різної методики розробки тесту й тестових завдань залежно від рівня їх мовленнєвої компетенції;

- висока змістова обґрунтованість тестового контролю, заснована на включенні дидактичних одиниць програми навчання в завдання тесту.

Проте тестування не можна вважати єдиною уніфікованою формою контролю та діагностики знань студентів на всіх етапах навчального процесу та при вивченні всіх навчальних дисциплін, адже тести переважно перевіряють знання певних фактів, явищ, правил та частково перевіряють сформованість навичок, але не можуть оцінити творчий рівень професійної компетенції студента, бо існування варіантів відповідей для вибору автоматично обмежує рамки творчого підходу до розв'язання проблеми і дає можливість студентам, що мають добре розвинені інтуїтивно-практичні мислення показувати набагато кращі результати від реальних [3, с.244]. Тобто, для перевірки опанування певною теоретично-практичною базою з окремо вибраної теми, тестування є найбільш ефективною та економічною формою контролю та діагностики, але для отримання результатів щодо творчого застосування знань, умінь і навичок студентами економічних спеціальностей в умовах, наближених до реальності, тести не дають об'єктивної оцінки, оскільки головна мета тестування – отримання інформації, а не перевірка поведінки в практичних ситуаціях.

Слід зазначити, що, специфіка багатьох економічних дисциплін полягає у необхідності розвитку креативного, абстрактного мислення, готовності експериментувати, шукати нові варіанти вирішення тої чи іншої проблеми для розроблення різного роду аналітично-економічних висновків, що передбачають прийняття на кінцевому етапі ефективних управлінських рішень. Відтак оцінка знань також потребує розв'язання різного роду ситуаційних завдань, розроблення та презентації аналітичних планів, програм, інноваційних проектів, їх складових частин. Використання ж стандартного

підходу до складання тестів обмежує розкриття творчого потенціалу при розв'язанні завдань, що не є характерним для економічних дисциплін.

Найбільш ефективнішим та оперативнішим видом тестування, на наш погляд, є проведення комп'ютерного тестування, яке набуває все більшого поширення в навчальному процесі завдяки автоматизації отримання результатів та певним додатковим умовам проведення тестового контролю, серед яких:

1. Варіація вибору відповідної кількості завдань з безлічі однотипних тестів для отримання індивідуального набору питань з поступово наростаючою складністю для кожного студента, що проходить тестування.

2. Можливості переглянути результати відповідей для отримання інформації про їх правильність чи помилковість з метою їх подальшого усунення.

3. Можливості встановлення граничного часу на виконання кожного завдання.

Комп'ютерне тестування дозволяє в найкоротший термін перевірити знання великої групи студентів; виявити прогалини при вивченні конкретного навчального матеріалу та використовувати отримані результати для управління ходом навчального процесу; позбавити викладача від рутинної роботи з контролю знань традиційними способами: перевірка різних письмових робіт; усні опитування на семінарах, іспитах, заліках та ін.

Однак комп'ютерне тестування має суттєвий недолік: воно не охоплює всю варіативність тестування і не враховує індивідуальні психологічні особливості студентів, зокрема швидкість мислення й особливості уваги, а також градацію завдань за складністю під час випадкового добору тестів, тому не завжди надає студентам рівні умови для виконання завдань. Слід зазначити, що воно все ж дозволяє організувати навчальний процес таким чином, що основна увага під час навчання акцентується на самостійній роботі. У той же час комп'ютерне тестування повинне не замінити традиційні методи навчання і контролю знань, а виступати як їхнє істотне доповнення.

Враховуючи все вищезазначене, можна зробити **висновки**:

1. Тестування – багатofункціональний метод, який дозволяє швидше зрозуміти, як краще далі працювати зі студентом, допомагає викладачу скоригувати курс навчання, а також виступає формою контролю та діагностики знань студентів.

2. Тестування доцільно застосовувати в поєднанні з іншими традиційними формами, зокрема усною співбесідою з проблемних питань, для виявлення психологічних особливостей кожного студента.

3. Комп'ютерне тестування слід використовувати не лише при поточному чи проміжному контролі, а і при рубіжному та підсумковому контролі при умові можливості одержання результатів тестів у паперовому варіанті як результату роботи протягом контрольного періоду.

У сучасних умовах розвитку інформаційних технологій питання ефективності використання тестування в навчальному процесі, як форми контролю та діагностики знань студентів, залишається актуальним та вимагає подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Божкова В.В. Тестування як форма контролю знань: переваги та недоліки / В.В. Божкова, Л.Ю. Сагер // Сучасні проблеми вищої освіти України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору: матеріали науково-методичної конференції, м. Суми, 6-7 жовтня 2010р. / За ред. О.В. Прокопенко. – Суми: СумДУ, 2010. – С. 113-115.

2. Мединська С.І. Тестування як засіб організації та реалізації диференціації навчання при вивченні іноземних мов у немовному ВНЗ / С.І. Мединська // Вісник дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». – Дніпропетровськ: МНІМ, 2011. – № 2 (2). – С. 71-82.

3. Савчин М.В. Педагогічна психологія: [підручник] / М.В. Савчин. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с.

Адамова И, Багрий К.

Черновицкий торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета, Украина

ТЕСТИРОВАНИЕ КАК ФОРМА КОНТРОЛЯ И ДИАГНОСТИКИ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ

Статья посвящена актуальным проблемам тестирования как формы контроля и диагностики знаний студентов экономических специальностей при организации и реализации автоматизированной проверки результатов.

Ключевые слова: тестирование, контроль, студент, диагностика, оценивание, автоматизация, эффективность.

Adamova I., Bagriy K.

Chernivtsi Institute of Trade and Economics Kyiv national University of Trade and Economics, Ukraine

TESTING AS A FORM OF CONTROL AND DIAGNOSTICS OF STUDENTS' KNOWLEDGE

The article is devoted to the issues of testing as a form of control and diagnostics of students' knowledge. The problems of organization and realization of automated verification of results have been considered.

Keywords: testing, control, student, diagnostics, evaluation, automation, efficiency.

УДК 371.134

Т. БОНДАРЕНКО

Кременецкий обласний гуманітарно-педагогічний інститут імені Тараса Шевченка

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ

Розглянута методична компетентність як складова професійної компетентності майбутнього вчителя біології. У її структурі визначається три компоненти: когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісно-практичний. Розкривається роль використання інтерактивних методів (дискусій, «круглих столів», квазіпрофесійних ігор, проектувального методу та кейс-методу) у формуванні методичної компетентності студентів-біологів вищого педагогічного навчального закладу.

Ключові слова: методична компетентність, професійна компетентність, інтерактивні методи, вчитель біології.

Постановка проблеми, її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку вищої педагогічної освіти виникла потреба підготовці компетентного педагога, здатного не лише адаптуватися до постійних нововведень у навчально-виховний процес, але й удосконалювати їх, творчо підходити до розробки власних методик навчання та виховання.

Головний нормативно-правовий документ Міністерства освіти і науки України свідчить: «Педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру» [2, п. статті 56]. Тому на сучасному етапі модернізації системи освіти й виховання в Україні особливої гостроти й актуальності набувають питання підвищення й розвитку професійної компетентності вчителів загальноосвітніх шкіл.

© Т. Бондаренко, 2011